







30-31 იანვარს პროკურორ კახა კობერიძის საბრალდებო სიტყვებში ააფორიაცა საზოგადოება და არა მარტო საქართველოში, არამედ მის გარეშეც. ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო ორგანიზაციამ "პოპულარის ვოლტი/ჰელსინკი" სასწრაფოდ გაავრცელა რიგი საპროტესტო განცხადებებისა და რეკომენდაციებისა. 4 თებერვალს უნევიდან თბილისში, სასამართლო პროცესზე დასასწრებად ჩამოვიდა ადვოკატთა საერთაშორისო ასოციაციის საგანგებო წარმომადგენელი, ბ-ნი არმინ ბამერი. 6 თებერვლის სასამართლო სხდომაზე, "პოპულარის ვოლტი/ჰელსინკი"-ს აპელირებულ იქნა ტონში გაკეთებული რეკომენდაციების თანახმად, უზენაესი სასამართლოს დარბაზში გამოცხადდნენ აშშ-ს საენლოს მთელი მდივანი ადვოკატი ლევიტი და კომიზინის საენლოს მდივანი იაკობ ფონ ვანგერი, "ასომი-ნიტიდ პრესის" ახლად ჩამოშლილი კორესპონდენტი, აგრეთვე საქართველოში აკრედიტებული საინფორმაციო სააგენტოების და ქართველი გაზეთების წარმომადგენლები, კანონიერი უზენაესი საბჭოს წევრები. პროცესს დაესწრნენ ბატონები - მუსრან მამუკაშვილი, ელიზბარ ჯავახიძე, თენგიზ კიკაბერიძე, ვახტანგ ბოჭორიშვილი, გიორგი კერვალიშვილი, გიორგი თევზაძე, სამღვდელთების წარმომადგენელი, ნოდარ ნათაძე, თენგიზ დიხაძე, ფრიდონ საყვარელიძე. დარბაზი ვერ იტევდა ყველა მსურველს. სასამართლოს წინ ქუჩა ხალხით აივსო.

ყველა ელოდა - რას იტყვის ადვოკატი გიორგი მუსხიანი სახელმწიფო ბრალდებულის კახა კობერიძის საპასუხოდ.

### "ირაკლი დოკუპის დანაშაული არ ჩაუდენია!"

განსაჯულ ირაკლი დოკუპის დამცველმა, ბ-ნმა მუსხიანმა მიუსაძმირა დაზარალებული ოჯახებს და მოკლე შესავლის შემდეგ განაცხადა:

"... ამ საქმეზე, ჩემის დრმა რწმენით, არ შეიძლება გამამტყუნებელი განაჩენის გამოტანა, რადგანაც ესაა კლასიკური მაგალითი იმისა, როგორ არ უნდა იყოს გამოძიებული და განხილული საქმე. მე ვთვლი, რომ ბ-ნმა თავმჯდომარემ და პროკურორმა არაობიერად ფაქტები მოგაწოდეს. მართალი გითხრათ, ბოლო მომენტამდე მჭონდა იმედი, რომ ბ-ნი პროკურორი ობიექტურ გზას დაადგებოდა, მაგრამ ჩვენ ამას ვერ მივაღწიეთ. მიუხედავად პასუხისმგებლობით მინდა განცხადება - ირაკლი დოკუპის დანაშაული არ ჩაუდენია..."

შემდეგ ადვოკატი შეეხო ჩიქოვანის ქუჩაზე ავთქების შედეგად 5 ადამიანის დაღუპვის ფაქტს და განაცხადა, რომ შეუძლებელია ეს შედეგი განხილულ იქნას, როგორც განზრახ მკვლელობა.

"მე არც სასამართლოს იმედი მაქვს. სასამართლო ამ საქმეზე ობიექტურ განაჩენს არ გამოიტანს - განაგრძობ ადვოკატმა - დარწმუნებული ვარ, საქმე იქნება განხილული ზეწვით და ჩემი სიტყვა მაშინ დაგვირგება." ადვ. მუსხიანი ამტკიცებს, რომ ხსენებული საქმის სცენარი წინდაწინ იყო შედგენილი და ირაკლი დოკუპე უკვე ძიების საწყის სტადიაში განხილვებოდა მხოლოდ როგორც დამნაშავე.

"1992 წლის 21 აგვისტოს საინფორმაციო-სადაზვერუო ბიუროს შევი, ირ. ბათიაშვილი წერს გენ. პროკურორს, რომ: "შემთხვევის მე-4 დღეს გამოვლინდა ავთქების ერთ-ერთი უშუალო შემსრულებელი - ირ. დოკუპე. თუ ეს ცნობილი იყო მე-4 დღეს, რატომ გაიკა დოკუპის დაპატიმრების სანქცია 20 ივნისს? რატომ არ დამტკიცდა უკვე 20 აგვისტოს, რომ დოკუპე დამნაშავე იყო? რაში იყო საჭირო ძიებისთვის ერთი წელი" - კითხულობს ადვოკატი. "საგამომძიებელი ჯგუფის უფროსმა, ა.ბაღვაშვილმა 1992 წლის 11 დეკემბერს ქ. მოსკოვში ჩატარა პრესკონფერენცია, სადაც განაცხადა: "ირაკლი დოკუპის მდიდარი გამოცდილება აქვს... იგი მკვლელობა... საქმე უკვე გახსნილია". თუ ეს ანუ, რატომ დასტორდა გამოძიებას ამის შემდეგ კიდევ 10 თვე?! ამ საქმეზე თავიდანვე იყო დადგენილი სექტაქული. ბაღვაშვილს არ ჰქონდა ამის განცხადების არანაირი უფლება." - დაასკვნა ადვოკატმა.

შემდეგ იგი შეეხო ი. დოკუპის დაკავების გარემოებას: "გვარლის მიდევანი უფროსის, კირკიტაძის დოკუპე პასუხობს - დანაშაული ჩიქოვანის ქუჩაზე ჩემი ჩადენილი არ არის. 4 სექტემბერს ი. დოკუპე ჩამოიყვანეს თბილისში, სადაც აეროპორტში მას შეხვდა ჯაბა იოსელიანი..." მას მათი შეხვედრა გადაღებულია ფირზე, მე ეს ფირი თქვენ წარმოგიჩინებ და გთხოვთ, დაგვითხოთ საქმისთვის, მაგრამ თქვენ არც კი მიიღეთ. რატომ? ბქონდათ თქვენ ამის უფლება?"

მე მგონია, არა გქონდათ."

გამოსესიანმა ამ ვითარებაზე ყურადღება გაამახვილა იმის გამო, რომ ჯ. იოსელიანთან საუბრის შემდეგ დოკუპემ უკვე ყველაფერი აღიარა და სხვებიც ამხილა.

"იკისრა ყველაფერი, ლენინის მკვლელობის გარდა. მე მიმანია, რომ აღიარა წამების შედეგად".

შენიშნა ადვოკატმა და შეახსენა საზოგადოებას სასამართლო ძიების დროს მიცემული ი. დოკუპის ჩვენება, სადაც იგი აღწერდა, როგორ სცემეს ბაშტყვის სცენარი და თავი.

დოკუპის ჩვენების თანახმად, როდესაც მას უღებდნენ სურათს, მოიყვანეს გრიბორი და დაუშუშავეს სახე, რათა არ გამოჩენილიყო ცემის კვალი.

ამასთან დაკავშირებით ადვოკატმა მოიპოვა სასამართლო-სამედიცინო ექსპერტიზა, მაგრამ სასამართლომ არ ისურვა ამ საკითხის გარკვევა.

"თუ ეს სასამართლო არ გვაძლევს საბუთებს, არ გვაძლევს მტკიცებულებებს, როგორ დაგამტკიცოთ რაიმე? მიუხედავად ამისა, გვაქვს საბუთები გამტკიცით, რომ დოკუპე იყო ნაცემი"

### "ქენევა უორსაა" - ფიქრობს დოლიძე

მოსესიანმა მიუთითა, რომ სასამართლოზე ყველა პატიმარმა განაცხადა, რომ მათ აწამებდნენ, ცემდნენ, ასახელებდნენ დავით ჩოგოვანის გვარს, რომელსაც ციხეში ხალხი ჰყავს დატრული. მაგრამ სასამართლო არც ამ საკითხებით დაინტერესებულა.

შემდეგ მან გააერთიანა სასამართლოს "პოპულარის ვოლტი/ჰელსინკი"-ს რეკომენდაციები მოსამართლე მირზა დოლიძისადმი და შეახსენა სასამართლო კოლეგიას, რომ ამ დოკუმენტის გამოქვეყნებისთანავე მოითხოვა მისი დართვა საქმეზე. მოსამართლემ არ მიიღო არც ეს მტკიცებულება ისევე, როგორც IGFM-ის ცნობა სხენებულ საქმისთან დაკავშირებულ ბრალდებულთა წამების შესახებ. "ყველა ძალიან შორსა და იქიდან ვერაფერს გამოითხოვ." - უთქვამს დოლიძეს.

სამაგიეროდ, სასამართლოზე გამოქვეყნდა ს/ს საქმე დავით ჩოგოვანის მიმართ, მაგრამ დაცვა ამ საქმეს არ გასცნობია, რაც ასევე კანონის დარღვევას წარმოადგენს.

ჩიქოვანის საქმეში არ მოიპოვება ექიმების დასკვნა ზაზა წიკლაურის ზურგის დაწვობის შესახებ და მხოლოდ ნათქვამია გადაყვანისას, მანქანიდან გადმოხტომის დროს მიღებულ ტრავმებზე. "მაგრამ ზურგზე დაწვობა როგორ აღმოაჩენდა? - იკითხა გამოსესიანმა - პროკურატურაში რომ იკითხე, მითხრეს ცხელ ჩაის სვამდა და დაიწყო. მაგრამ ჩაის ადამიანი, მათ შორის ზაზა წიკლაური, როგორ სვამს? გულმ-კერდი, ხელები, ტუჩები პირი რომ დაეწვა - გასაგებია, მაგრამ ზურგი?"

ადვოკატმა აღნიშნა, რომ მას არ უშვებდნენ ბრალდებულთან მას შემდეგაც, რაც დოკუპემ

### სასამართლო გრძელდება... აღმოვაბო პრეპერატორის ნინალოძე

როსი განცხადება დაწერა ა. ბაღვაშვილის სახელზე. ამბობდა ორი განცხადება საქმიდან ამოღებულია, დიკარგა. მე დავითხვევს არ ვესწრებოდი, მე მასალებს არ მაცნობდნენ. ამიტომაც დაკარგეს ეს განცხადებები" - ასკვნის გ. მოსესიანი. "მე გთხოვთ, რე მიიყვანოთ საქმის იქამდე, რომ განაჩენი იქნეს გამოტანილი. შეწვევით სხდომა და, სანამ კიდევ დროა, დავიწყოთ საქმის განხილვა კანონის მიხედვით, ეს ახლაც არ არის გვიან."

შემდეგ იგი შეეხო განსაჯულთა სასამართლო პროცესიდან გაძევების ვითარებას და პასუხისმგებლობა ამისათვის დააკისრა მოსამართლეს, რომელმაც კანონის უხეშად დარღვევებით, განსაჯულია უფლებების შელახვით წყობიდან გამოიყვანა განსაჯულები. "დახა, მათ დაადრღვიეს წესი სიგარეტის მოწვევით, მაგრამ ამასზე თქვენ უბიძგეთ, რომელიც სისტემატურად არღვევდით კანონს."

ადვოკატმა აღნიშნა, რომ წინასწარი ძიების დროს ი. დოკუპისგან ჩამორთმეულ ჩვენებებში არის უამრავი წინააღმდეგობა და უზუსტობა, რაზეც ყურადღება არ მოქცეულია არც გამოძიებულის და არც სასამართლოს, მაგალითად ერთი ფაქტიც კმარა: ერთ-ერთი ჩვენებებში ნათქვამია, რომ ი. დოკუპემ, გ. ელსაშვილმა და პ. გელდახანმა ამ უკანასკნელის მანქანით რეკომენდაციის პლატოზე აიყვანეს წითელი "ზაპოროვეცი" და ეს ხდებოდა ივნისის პირველ რიცხვებში. ადვოკატმა გამოხატა თავისი გაოცება, რადგან პ. გელდახანის მანქანა მოპარული იყო მაისის თვეში. ეს კიდევ ერთი დასტური იმისა, რომ გამოძიება, არსებითად, არ ჩატარებულა.

### ვის ეკუთვნის თეთრი პერსონაჟი?

7 თებერვალს ადვოკატმა გამოსესიანმა განაგრძო თავისი სიტყვა: "გამომძიებ, ერთის მხრივ, ხელოვნურად ქნის დამატკიცებელ საბუთებს, მეორეს მხრივ კი - ყურადღებას არ აქცევს იმას, რასაც უნდა მაქციოს", ამტკიცებს გ. მოსესიანი.

"... ჯაბა იოსელიანის დაცვა დაკითხულია წინასწარი ძიების დროს, ძირითადად 13-14 ივნისის, ამიტომ ისინი არ იყვნენ დაინტერესებულნი რაიმე ეთქვათ ირაკლი დოკუპის სასარგებლოდ.

მოწვევ ჯავახიშვილმა განაცხადა, რომ ავთქების წინა დღეს, 12 ივნისს, დღის 10 სთ-ზე მოპირდაპირე კორპუსთან შენიშნა თეთრი ფერის გაზ-29, უნომრო ავტომობილი, რომელშიც იჯდა 5 ავტომობილიანი პიროვნება. შემოწმებისას მათ მიღების მუშაკთა ძველი საბუთები აღმოაჩნდათ. შესაძლოა, ამ ფაქტს არავითარი კავშირი არ ჰქონია ავთქებისთანა, მაგრამ განა ძიებას არ უნდა შეემატებინა, როგორ შეიძლება ასეთი ფაქტის უყურადღებოდ დატოვება. გასაოცარია, რომ გამოძიებულს არც ერთი შეკითხვა არ დაუსვამს მოწმისთვის. მეორე მოწმე, ასევე ჯავახიშვილი დიმიტრი ადასტურებს ამ მანქანის არსებობის ფა-

ქტს, მხოლოდ ამბობს, რომ იქ ოთხი პიროვნება იჯდა.

მოწმე ელენე არჩვაძე ჩვენების მიცემისას განაცხადა, რომ 12 ივნისს "ზაპოროვეცი" ტიპის მანქანა იჯდა დაახლოებით იქ, სადაც მოხდა ავთქება, შიგ რამდენიმე კაცი იჯდა, ერთ-ერთი წვერიანი და მოწმე ამბობდა, რომ ამ კაცის ამოცნობა მას შეუძლია. გამოძიება კი არც დაინტერესებულა ამ პიროვნებით. ეს წარმოუდგენელია, რომ მოწმე ამბობდეს, შემძლია შესაძლო დანაშაულის ამოცნობა და გამოძიება ყურადღებას არ აქცევს ამ ფაქტს" - ვერ დამალა თავისი აღშფოთლება გამოსესიანმა.

ადვოკატი განაგრძობს:

"სასამართლო დავითხვევის დროს მე ვკითხე არჩვაძეს, აქ თუ ზის-მეტი იქი ის პიროვნება. მან მიპასუხა - არაო. თუ იცნობდით - ვიცნობდიო. სასამართლოზე შეიკვლიდა მხოლოდ ერთი რამ: "ზაპოროვეცი" მაგიერ მან დაასახელა "მოსკვიჩი".

საინტერესოა მოწმე, ქ-ნი გომოსის ჩვენება. იგი ამბობს, რომ ხილიანის ქუჩაზე მიდიოდა ცელოფანის ხელჩანთით, რომელიც წითელი დაღო იქვე მდგარ მანქანაზე. ქუჩის მეორე მხარეს იჯდა რამდენიმე კაცი, მათ შორის წვერებიანიც. ერთ-ერთმა მითხრა, ეს ჩანთა მოაცივდეთ. მართალია, გომადე აცხადებს, რომ მას გაუჭირებდა იმ კაცის ცნობა სამი წლის ხელჩანთი, მე ეს არ მიკვირს, მაგრამ ავთქებიდან 6 თვის შემდეგ ხომ ამოცნობდა. მაგრამ გამოძიება ამით არ დაინტერესებულა."

ჯაბა იოსელიანის მძღოლის ჩვენებიდან:

"ჩიქოვანის ქუჩაზე გზა გადავიღო თეთრი ფერის მერსედესსა და ხელოვნურად შეფერვა ჩემი მობრბობა, ეინაიდან მე მას ხელს არ ვწმდიდი, თავისუფლად შემებლი გავლა. ამის შემდეგ ასევე ხელი შემიშალა თეთრი ფერის გაზ-24 ტიპის მანქანამ."

მოწმე ლობჯანიძე ასევე ადასტურებს ხილიანის შესახებ თეთრი ფერის გაზ-24 მანქანის მობრბო-

ბურზე, ჯაბა იოსელიანს მიუტანს ჩემი სიტყვა რათი, რომელმაც ჩაიძინა ეს აქტი, ადვოკატმა მოითხოვა სასამართლოზე დ. ზენკაძის გამოხატვა, მაგრამ მოსამართლემ უარი განაცხადა.

"დღეს თ-კიტოვანი დაპატიმრებულია, - განაგრძობ ადვოკატმა - მაგრამ მაშინ ხომ არ იყო. იგი სამხედრო საბჭოში ერთ-ერთი მთავრი ფიგურა ბრძანდებოდა და ამ დროს აცხადებს: შე მაქვს ცნობა, რომ ეს აქტი არ ჩაუდენიათ ზვიად გამსახურდიას მომხრეებს. თქვენ, ბ-ნი მოსამართლო, იგი არ გამოიძახეთ, არც ამით არ დაინტერესდით."

არ დაკითხულა სასამართლო ძიების დროს არც პატიმარი ჯინჯარაძე, რომელმაც განაცხადა, რომ ეს ავთქება მოაწყო "ბუდამ" (თამაზ ყურაშვილი - 17 ივნისს, ასევე ავთქების შედეგად მოკლულა - რე);

მოსესიანმა აღნიშნა ის გარემოებაც, რომ არც ი. დოკუპეს და არც პ. გელდახანს არ გაუკვლია სამედიცინო-ფსიქიატრიული ექსპერტიზა. "ცხადია ისინი ნორმალური არიან, მაგრამ მე მაქვს ტერესებს, თუ ასეთი აქტი ჩაიძინა პ. გელდახანმა, რატომ გააკეთა ეს სიფედრის ბინაში, სადაც იმის შეილება ცხვრობენ. ჩვენ ხომ ვიცით, რომ მისი ბინა დაზიანდა. პ. გელდახანმა გაიმეტა სხეული, მაგრამ წუთო ფსიქიურად ნორმალურს ადამიანს შეიძლება გაიმეტოს თავისი შედეგები."

შემდეგ გ. მოსესიანმა მოიტანა ციტატა ერთ-ერთი განხილვის, სადაც წერია, რომ ირ. დოკუპე არის აგენტი და პროვოკატორი, და დასვა ბუკები ითხება: რატომ არ იქნა გამოძიებული საქმე ამ კუთხით? რატომ იქნა უზღუდველყოფილს ეს ვერსია.

"მე არ მაინტერესებს, ეს შეესაბამება თუ არა სინამდვილეს - თქვა მან. - მე ამ კითხვას მხოლოდ იმ კუთხით ვსვამ, რომ ეს ადასტურებს - საქმე არ არის გამოძიებული, არ არის განხილული სხვადასხვა ვერსიები, მეტიც, არ არის დაკითხული მთელი რიგი მფრმეები. ანთროპოლოგიაში 1992 წლის 11 დეკემბერს მოსკოვში ჩატარებულ პრესკონფერენციაზე განაცხადა, რომ სასამართლოში საქმის გადასაცემად აუცილებელია პასუხისმგებლობა იქნენ მიცემული ზვიად გამსახურდიას, თემურ კვანტალიანი, გრიშა ელისაშვილი, ანუ პირები, რომლებიც ქ. გროზნოში იმყოფებოდნენ. ერთი, რომ ბაღვაშვილმა რატომაც შეიკვლია არც და ამის გარეშე გავასცა საქმე სასამართლოს. მეორე, თუკი მოხერხდა პ. გელდახანისა და გ. დომუხოსვის ბაქოდან ჩამოყვანა - ამისათვის განოიყო მთელი ჯგუფი, ჩატარდა ოპერაცია, დაინიშნა სპეციალური სააგრო რეისი - რატომ ვერ მოხერხდა ერთი გამოძიებულის გაგზავნა გროზნოში. რათა შემოსხენებული პირები დაეკითხა თუნდაც მოწმეების სახით. ამგვარი ცდველობაც არ ყოფილა. ეს ყოველივე დასტურია იმისა, რომ საქმე არ არის გამოძიებული და საჭიროებს ხელახალ ძიებას."

### არაუხილავი, როგორც არაუფოთა ალიბორია

დაბოლოს, ადვოკატმა გამოსესიანმა ი. დოკუპის სასარგებლოდ წამოაყენა არგუმენტი, რომელმაც ერთის მხრივ, შეაფოთა ალიბორია და, მეორეს მხრივ, ღიმილი მოგვარა, რამეთუ ადვოკატმა ძიების მიერ დაზარალებული ვერსია ძიებისავე წინააღმდეგ შემოატრიალა:

"ერთი წუთით დავიჯეროთ, რომ ბრალდებულის ვერსიის თანახმად, ამ ავთქების მოწმობა მის მიერ შექმნილ ამ ჯგუფს მართლაც დაავალა ზვიად გამსახურდიამ, რომელიც იყო პრეზიდენტი და უმაღლესი მთავარსარდალი. პროკურორმა თავისი სიტყვაში განაცხადა, რომ დოკუპეს ყვარლის ჯგუფის წევრები იცნობდნენ, როგორც ბატალიონის უფროსს, შემდეგ კი მას თითქოს განუცხადებია, რომ პოლკის უფროსია."

თუკი გამსახურდიამ იყო მთავარსარდალი, ხოლო დოკუპე ბატალიონის უფროსი, მჭონდა თუ არა მას უფლებად არ შეეზღუდებინა მხედართმთავრის ბრძანება. კანონმდებლობის თანახმად, დანაშაულებრივი ბრძანების შესრულებისათვის პასუხისმგებლობა ეკისრება ბრძანების გამცემს. მაშინ დოკუპე უნდა იქნას მთავარსარდალი ადვოკატმა განაცხადა.

თუ ჩემი ნათქვამი შეესაბამება საქმის მასალებს, თუ მე არ ვიტყვები, მაშინ თქვენ, ბ-ნი მოსამართლე, ვერ მიიღებთ სასიკვდილო განაჩენს, და თუკი მიიღებთ, ჩვენ, ცხადია, ზეწვით გაგასაჩივრებთ მას, მაგრამ მე შეშინა - სიკვდილით დასჯა არ მოხდეს ზეწვით გასაჩივრების დამთავრებამდე. მე გთხოვთ, როცა შეხვდეთ სათათბირო ოთახში, დავიქვრიოთ ამასზე.

მე ვთხოვ სასამართლოს, საქმე დაბრუნდეს ძიებაში და მოხდეს მისი ხელახალი გამოძიება, რამეთუ ეს ძიება სრულყოფილად არ ჩატარებულა. ხოლო საბოლოოდ მე მოვითხოვ მიღებულ იქნას გამამართლებელი განაჩენი."

ამ სიტყვებით დაასრულა ადვოკატმა გიორგი მოსესიანმა თავისი სიტყვა, რომელიც პროკურორისა და იურიდიულ არგუმენტაციის დოკუმენტით სრულებით აბათილებს წინასწარი ძიების მიერ შეთხოვნილ უზუსტო ვერსიას. შეიძლება ითქვას, რომ მან თითოეულად უკვე დაშალა ე.წ. "ჩიქოვანის ქუჩის" საქმე, თურთოდელად ამხილა სასამართლო და პირადად მოსამართლე ტენტენცურობასა და არაკეთილმინისიერებაში.

ყყოფა თუ არა მოსამართლე მირზა დოლიძეს გამბედაობა აღიაროს ეს აშკარა რეალობა, ამას ახლო მომავალი გვიჩვენებს.

### ნინო ჩენელაშვილი

(7 თებერვლის სხდომის მეორე ნაწილის რეპორტაჟს შემოვთავაზებთ შემდეგ ნომერში)

### ადვოკატა მოითხოვა სასამართლოზე შეიკვიპის გამოკახება

ადვოკატმა შეახსენა სასამართლოს, რომ ერთ უშუადგომლობაში დასვა სასამართლო ძიებისათვის მეტად მნიშვნელოვანი 37 საკითხი. კერძოდ, დავით ზეიკიძის განცხადებასთან დაკავშირებით, რომ მან,



# 306 არის ანზორ ბალუაშვილი

# ტერორი საქართველოში

გასული წლის 19 სექტემბერს ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო ორგანიზაციის "პიუმან რაიონის ვოტ/პელსონიკი"-ს აღმასრულებელმა დირექტორმა, ბნმა ჯერი ლეიბერმა საქართველოს პროკურატურის მისამართით გააგზავნა წერილი, რომელიც გამოხატულია შემოთავაზების სისხლის სასართლის №7493810 საქმის გამოძიებისას დაშვებული კანონდარღვევების თაობაზე, მოყვანილია პატიმართა უფლებების შელახვისა და მათზე ფიზიკური ზემოქმედების ფაქტები.

საქართველოს პროკურატურამ უჩვეულო ოპერატიულობა გამოიჩინა და 28 სექტემბერს ბნ ლეიბერს აახლა პასუხი, რომელშიც, როგორც მოსალოდნელი იყო, განვითარებულია ზემოხსენებული საქმის ოფიციალური ვერსია.

ეს არც არის გასაკვირი, რამეთუ პროკურატურამ ეს მისია მიანდო ამაჟამად გენერალური პროკურორის მოადგილის თანამდებობაზე დაწინაურებული ანზორ ბალუაშვილს, ანუ პიროვნებას, რომელიც თავად ხელმძღვანელობდა ამ საქმის (აგრეთვე "პრეზიდენტ ზვიად გამსახურდიასა და მის მომხრეთა" მიმართ აღძრული სისხლის სამართლის შემაჯავებელი საქმეების) საგამომძიებლო ჯგუფს და რომელსაც უშუალოდ ეკისრება პასუხისმგებლობა პოლიტიკური პატიმართა წამების გამო. ამდენად, გამოდის, საერთაშორისო ორგანიზაციის "გემპირატებას" აზიარებს ის, ვისაც ბრალად ედება წინასწარი პატიმრობის დროს კანონსწინააღმდეგო ქმედებების ჩადენა.

ამიტომ, მუხრანბრძანა, წერილის ავტორი დასაწყისშივე ბოუთითებს:

"თქვენი ორგანიზაციის მიერ წარმოდგენილ მოხსენებაში მოყვანილი მტკიცებულებები პროცესუალური ნორმების დარღვევის შესახებ ემყარება მხოლოდ დანიტერესებული პირების განცხადებებს.

მტკიცება იმის შესახებ, რომ ვითომ გამოძიებისათვის საჭირო ჩვენებების მოსაპოვებლად დამნაშავეების მიმართ გამოყენებული იქნა არაკანონიერი მეთოდები: ცემა, წამება, რაც დასტურდება გედევან გელბახიანისა და ზაზა წიკლაურის სხეულის დაზიანებით, არ გამოძინარეობს საქმის ობიექტური მასალებიდან." - არწმუნებს ბნ ლეიბერს ბ. ბალუაშვილი.

კიდევ უფრო საინტერესოა ბალუაშვილის მოსაზრება იმის თაობაზე, თუ რა ვითარებაში მიიღეს პატიმრების სხეულის მიძინა ჩივილი.

"დადგინდა, რომ 1993 წ. 8 თებერვალს ქ. თბილისის №1 საგამომძიებლო იზოლატორში საყოფაცხოვრებო ნიადაგზე (! - რედ.) წარმოქმნილი ჩხუბის შედეგად პატიმარმა ჩოგოვაძემ გ. ბეღბახიანის დაუხიანა სხეული." (...)

"თავად გელბახიანმა დადასტურა გ. ჩოგოვაძისა და ჩხუბის ფაქტი და უჩვენა, რომ ძიების პროცესში ჩვენების მიცემისას მას ძალას არ ატანდნენ."

ახლნაწინაა, რომ ბნ გედევან გელბახიანის წინასწარი ძიების მიმდინარეობისას მართლაც უარყოფდა პატიმარ დ. ჩოგოვაძის მიერ ფიზიკური ზემოქმედების გამოყენებას ჩვენებების გამოძიების მიზნით, ეინიდან ამ ფაქტის სასწავლო გამოცდის მისთვის მცდელობას კვლავ ფიზიკური ანგარიშსწორება მოკვდა. მაგრამ საეჭვოა ბალუაშვილმა არ იცოდეს, რომ უკვე სასამართლო გამოძიების პროცესში არაერთმა პრადლეტებმა, მათ შორის ბნმა გედევანმა, დადასტურა, რომ მკვლელობისთვის ნასამართლევი, სისხლისსჯილი პატიმარი დავით ჩოგოვაძე საგამომძიებლო ჯგუფის დაკავებით სისტემატურად აკლუბდა ზვადიანის უფროსი და მუქარით, შანტაჟით, საშინელი ცემითა და წამებით აიძულებდა მათ ხელი მოეწერათ ყალბ ჩვენებებზე.

ასეთივე გულმაწვიფობა იჩენს გენერალური პროკურორის მოადგილე ზაზა წიკლაურთან დაკავშირებით და ამის გამო წინააღმდეგობაშიც ვარდება: "იმის გამო, რომ ზაზა წიკლაური შეგნებულად ემალეობდა ძიებას, მასზე გამოცხადებული იქნა ძებნა." - აცხადებს იგი ერთგად და იქვე გამეცნობს:

"1992 წლის აგვისტოში იგი (ზ. წიკლაური - რედ.) დააკავს თავის სახლში. მოსალოდნელი სახელის თაობაზე აცხადებს მისთვის, გზაში იგი გადმოსტა მანქანიდან, დაენარცხა ასფალტს და ამის შედეგად მიიღო სხეულის მძიმე დაზიანებები."

მეტად ორგანალური ვერსია ყალბდება: ადამიანი, რომელმაც ჩაიდინა მძიმე დანაშაული და რომელმაც გამოცხადებულია ძებნა, იმალევა საკუთარ სახლში! ლოგიკურად იბადება სხვა კითხვებიც: რეთუ ძებნაში მყოფ საშიშ დამნაშავეს დაკავებისთანავე ისეთ მანქანაში სვამენ, რომლიდანაც ასე იოლია გადმოსტობა და ასფალტზე დანარცხება? ან რას იქნება დაცვა? გარდა ამისა, ბალუაშვილი შეგნებულად გვეყრდს უფლის იმ ფაქტს, რომ ზაზა წიკლაურის ციხეში ნახვისას პრიტანეთის პელსონიკის ჯგუფის წევრებმა, მათ შორის ექიმმა, დააფიქსირა კანის მძიმე დაწვერობა, რომელიც შეუძლებელია ასფალტზე დანარცხების შედეგად იყოს მიღებული. გარდა ამისა, ბალუაშვილი კვლავ იმეორებს ფიზიკური პრესის ქვეშ მყოფი პატიმრის ზეპირ განცხადებას და არაფერს ამბობს იმის შესახებ, რომ სასამართლო პროცესზე ზაზა წიკლაურმა განმარტა მისი ტრავმების ნამდვილი წარმომადგენლობა.

დამოლოს, ცინიზმის უკიდურეს გამოვლენას წარმოადგენს ბალუაშვილის მტკიცება:

"პროცესის მსვლელობის პერიოდში ყველა დამ-

ნაშავე უზრუნველყოფილი იქნა მათ მიერ არჩეული ადვოკატებით და ყველა საგამომძიებლო მოქმედებით მიმდინარეობდა ადვოკატების თანდასრებით."

ამას წერს ოურისტი, რომლის ფროლოსი ფრასა - "ლენინი დიდი ხანია მოკვდა - კომუნისტში ხომ არა ხარ, ადვოკატებს რომ ითხოვ" - ლამის ყველა ბრალდებულის ჩვენებაში ფიგურირებს.

ზემოხსენებული ეპისტოლე კიდევ ერთხელ საინტერესო ნახარვეს გვთავაზობს და კიდევ ერთხელ აშკარადებს საქართველოს რეპრესიული აპარატის მოქმედების მექანიზმს. მაგრამ, ვუიქრობთ, უმჯობესია ყურადღება გაგვახვილოთ რეალურ ფაქტებზე და არა პროკურატურის მესვეურთა ფანტაზიებზე. თვალსაჩინოებისთვის შეითხველს ვთავაზობთ აბონარეებს პოლიტიკური პატიმართა მიერ სასამართლო პროცესზე მიცემული ჩვენებებიდან, რომელიც ცხადყოფს ანზორ ბალუაშვილის განსაკუთრებულ როლს ამ საქმეების ფაქტობრივობაში.

\*\*\*

ლერი დონაძე: "... წინასწარი სცენარით შედგენილი ყალბი ვერსიებით წამიყენეს ბრალდება, თან მაფორსილებდნენ, თუ უარს იტყვი ამკარნი ჩვენების მიცემაზე, ჩვენ შეგწვევს უნარი ისევ გაგატაროთ იმ "პრესებში", რომელიც უკვე გაიარეთ (ეს "პრესი" კი წარმოადგენს უდანაშაულო ხალხის ცემაზე რეზინისა თუ ხის ხელსაქმებით, ცეცხლსასროლი იარაღის ტარით).

... გამოძიების ოთახის ღია კარში იდგა გჯუფის უფროსი ანზორ ბალუაშვილი, რომელიც თავის მხრივ დახმარებას სთავაზობდა ჯინჯვლიანს: "თუ საჭიროა, გაგატაროთ "პრესში". აი, ამ ვითარებაში ხდებოდა ჩემი "ადარების" ჩამორთმევა.

დავით ტალაშვილი: "დავით ზეიციძის კაბინეტში ისევ შეურაცხყოფა მომაცყენს... იქ იყო ანზორ ბალუაშვილი და მასთან კიდევ ორი კაცი - კარგად მცემს. ტელეფონით ხელები დამიბეს. მცემდნენ უმოწყალოდ."

"დაკითხვის ესწრებოდა გედი გელბახიანი, ანზორ ბალუაშვილი და სხვები. გედი ძალიან იყო ნაცემი. ბალუაშვილმა მიითხრა: თუ ხელს არ მოაწერ, უარს დღეს დაგაკენებთ გედისო. იმიტომ მოგაწერე ხელი."

გელა ხადურია: "ბალუაშვილმა დამკითხა რაც-თითონ აწყობდათ, იმას ამბობდნენ, დაყოფლეს. ციხეში რომ გადავიყვანა, იქ მოგვლავითო."

ბადრი ოქროპირიძე: "გამომძიებლისა შეხვედრის დროს იქ დამხვდა ანზორ ბალუაშვილი და გინებოდა და მუქარით მიითხრა: ბიჭო, რატომ ვყოფილ, მაინც ყველაფერს მოაწერ ხელს, რასაც ჩვენ გეტყვიანო. მე უთხარი, არაფერი არ ვიცი და რაც არ გამიკეთებია, იმას ხელს არ მოგაწერ-მეთოქ. იმასაც ვნახეთო, მიმასუხა."

იმავე დღეს გამოძიებლის საკინდან და ისე მცემეს, რომ ტუჩები დამიკვდა; შემდეგ მარჯვენა ბეჭის ძირზე დამადგეს გაუარებებული წვეტიანი რკინა და მანამ არ მომამორეს, სანამ არ მიიღეს ჩემგან თანხმობა, რომ ხელს მოგაწერდი მათ ჩვენებებს."

თამაზ წიკლაური: "ჩემს სადისტურ წამებში პირადად ბალუაშვილი იღებდა მონაწილეობას."

... დამიძაბლავეს მარცხენა ხელი და ფეხი, გამიტეხეს მარჯვენა ხელის ნეკა და დიდი თითი, თავში დარტყმისასგან განმძივითარდა თავის შიდა ქალის წვევა."

ცდილობდნენ ჩემს დაწვას მავითო... იყო დახვერტის იმიტაცია."

ზურაბ გოგიანიშვილი: "...ჩემს ტანჯვასა და წამებაში უშუალო მონაწილეობას იღებდა ბალუაშვილი... მცემდნენ, ვუხები ახლაც მტკუნ, და მიმტერის ნეგები... ბალუაშვილმა თავზე აირწინა ჩამომაცვა და გადამიკეტა სარკველი. როცა გავიფუდე და ცნობიერება დაკარგე, საკანში შემადგლო..."

ზურაბ ბარძიმაშვილი: "...1992 წლის 12 ოქტომბერს, გულის ოპერაციის გაკეთებიდან ზუსტად ორი კვირის შემდეგ, ჩემთან №28 საკანში შემოვიდა საგამომძიებლო ჯგუფის უფროსი ანზორ ბალუაშვილი. მან დარწმუნებას და დამცირების შემდეგ ფეხი ჩამარტყა ახალ ჭრილობაში და შემდეგ მცემა იმის გამო, რომ თავი არ ვცანი დამნაშავედ..."

გივი კალმახელიძე: "ბალუაშვილის ბრძანებით ღამით ორჯერ გამოიყანეს "დასახვერტად", მცემდნენ სკამის ფეხებით... შემუქრობდნენ ჩემს თვალწინ ქალიშვილის გაუპატოვრებით... მიბრძანეს, დამეძინა ცემენტის იატაკზე საწოლის ქვეშ... მაიძულებდნენ მარშით მეველო დღე-ღამეში ორი საათის განმავლობაში, როგორც გამასხურდიას გვარდიის ოფიცერი..."

გედევან გელბახიანი: "ბალუაშვილი ამგვრებდა რა თავის. "არგუმენტებს", საშინელი ღანძლე-გინებოდა და უცენსურო სიტყვებით გასცემდა ბრძანებებს ჩემი შემდეგში "დამუშავების" თაობაზე, ე.ი. ცემაზე... ბალუაშვილი არაერთხელ დამემუქრა მეუღლის "დაპატიმრებით მისთვის არასასურველი ჩვენების მიცემის შემთხვევაში..."

ემზარ კობახიძე: "მე განეცხადე, რომ მზად ვარ მივცე ჩვენება, მაგრამ ბალუაშვილმა ამიკრძალა. დამიღო წინ ფურცელი "ჩემი ჩვენებებით" და მიბრძანა მისი გადაწერა."

1991-92 წლის კომუნისტური კრიმინალური გადატრიალების დღემდე საქართველოში ხორციელდება ტერორისტული აქტების მთელი სერია, რომელმაც ძირითადად არსებული რეჟიმის თვალსაჩინო წარმომადგენლები და მასთან დახლოებული პირები შეიწირა (თ. ყურაშვილი, ქურდაძე, გ. გულუა, ი. მხეიძე, გ. სვანაძე, ზ. ვეფხვაძე, ნ. კეკელიძე, პ. ჩლაიძე, ა. მიქელაძე, გ. ჭანტურია, პ. დთუაშვილი და მრავალი სხვა).

თანამედროვე მსოფლიოში დამკვიდრებული პრაქტიკის თანახმად, მსგავსი შემთხვევების დროს ესა თუ ის პიროვნება ან დაჯგუფება თავის თავზე იღებს პასუხისმგებლობას ტერორისტული ქმედების შედეგებზე. ჩვენთან ერთგვარად განსხვავებული ვითარებაა. ერთის მხრივ, არავინ არაფერს იღებს თავის თავზე, მაგრამ, მეორეს მხრივ, სახელგანთავსებული ფაქ-

ტები, კერძოდ, ზ. ვეფხვაძისა და გ. სვანაძის მკვლელობის შემდეგ საქართველოს სახელმწიფო ტელევიზიამ გააცნო, რომ ზემოთ ხსენებულ პიროვნებებთან ერთად მოკლულ იქნა სრულად უდანაშაულო ადამიანი. აქედან გამომდინარე, მათვე კითხვის ნიშნის ქვეშ დააყენეს ვეფხვაძისა და სვანაძის უდანაშაულობა; სულ ახლახანს კი, გ. ჭანტურიას მკვლელობის შემდგომ, სახელმწიფოს შეთარაშმა გენერალ-ლეიტენანტობა მიანიჭა სახელმწიფო უშიშროების უფროსს ივანე გიორგაძეს - სახელმწიფო მოხელეს, რომელსაც უშუალოდ ევალება ტერაქტების აღკვეთა, ამ დროს იგი, სულ მცირე, საკვლეურს უნდა იმსახურებდეს.

აქ ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ დახარალებული მხარე ამ კონკრეტულ შემთხვევაშიც არაორაზროვან ბრალდებებს აყენებს ხელისუფლებისა და მთა-

ვრობის უმაღლეს წარმომადგენელთა მიმართ. მაგრამ პასუხისგებაში მიცემაზე რომ არაფერი ეთქვათ, ფაგორი და რესპექტიც არავის მოჰკლებია.

ამრიგად, საქმე გვაქვს კარგად ორგანიზებულ სახელმწიფო ტერორთან, რომელიც დღესაც ერთგულად მისდევს თავის ბოლშევიკი იდეოლოგიების მოძღვრებას: "ურტყი შენიანს, რომ სხვებს ეშინოდეთ."

ჩვენის მხრივ კი დავსძებნო, რომ ძალადობა წარმოშობს ძალადობას. ყველა ზემოთ ჩამოთვლილი პიროვნება დამნაშავეა ერისა და ქვეყნის წინაშე, მაგრამ ისინი უნდა გასამართლდნენ სასამართლო წესით და არაერთარ შემთხვევაში არ უნდა იქნან ავთენტულინი საკუთარ ავტომატანებაში, თუ ცოფიანი ძალღებებით ჩაცხრილულნი საკუთარ სადარბაზოებთან.

გ. მ.

# 2 თებერვალი - ...სამი წლის უმედეგ

დემოკრატიის დარაჯები კვლავ მომარტყმული შეგებენ სისხლიან თარიღს. უკვე 1 თებერვალს, ისევე როგორც სამი წლის წინ, ძალიანძიერი ორგანოების წარმომადგენლებმა, ამჯერად - ლანჩავას მაგისტრს მსხვერპლისა მამარტყელის უფროსმა დემურ მიქაქემ ტელეგამოსაღეს, რომ სასტიკად გაუსწორებოდა სამგლოვიარო აქციის მონაწილეებს და უიარაღო მოსახლეობას წინასწარ დააკისრა პასუხისმგებლობა მოსალოდნელი სისხლის ღვრისთვის.

დღის 12 საათისათვის, თამარის ხიდის მისაგდომები, სადაც საქართველოს პელსონიკის კავშირის მიერ დანშინელი იყო საგლოვიარო აქცია, გაიგხო პოლიციისა და ომონის რაზმებით.

წესრიგის დამცველი "აკაკებდნენ ჯგუფ - ჯგუფად მდგარ თუ გამწვლ მოქალაქეებს და მათარედდნენ იქვე მდგარი მანქანებისაკენ. განსაკუთრებულ ყურადღებას იჩენდნენ მათ მიმართ, ვინც მასზე ცნობდნენ ან ვის ხელშიც ყვავილებსა და სანთლებს დაინახავდნენ. ამგვარი შერევილი ტაქტიკის გამოყენებით დააბატონეს პრეტო ნოდარ ვალდაიონა, პელსონიკის კავშირის წევრები - მურმან მზარელა, ნატო აბაკელი, ნონა დოჭვირი, ზურაბ ურუშაძე (აგრარული უნივერსიტეტის პროფე-

სორი ), აფხაზეთიდან დგენილი - კლარა შუკანი, აგრეთვე მიაკერესხლები, ლამარა ლოლელიანი, შოთა უსნაძე, გურანდა მკალბელიშვილი. დაკავებულიები მიიყვანეს დიდუბის რაიონის პოლიციის განყოფილებაში, ჩვეულებრივ მეთოდით, უხვი ლანძღვა-გინების მოშველიებით დაკითხვას. შემდეგ ისინი ადმინისტრაციული წესით გაასამართლეს მოსამართლე ი. დადევაშვილმა, "საზოგადოებრივი წესრიგის დარღვევისათვის" თითოეულს ჯარიმის მოსახვა. სადამოს 18.00 საათისთვის უკანონოდ დაკავებული მოქალაქეები გაანთავისუფლეს.

მაგრამ წესრიგის განმტკიცების ოპერაციამ იმ დღეს ამით არ დასრულდა.

13.00 საათისთვის პოლიციის ახეთივე გაძლიერებული პიექტები იყო, განლაგებული ვაკის პარკის გარშემო, სადაც დანიშნული იყო საგლოვიარო მიტინგი. მის ჩასაშლელად ასევე წინასწარ უზრუნველდა "დემოკრატი - ხელისუფალით" დღის 5 საათზე საკუთარი სახლიდან აიყვანეს შ - ნი თენგიზ კიკაჩიშვილი, რომელიც სადამოს 5 საათამდე ატყარეს საბურთალოს რაიონის პოლიციის განყოფილებაში.

ვაკის პარკის ცენტრალურ შესასვლელთან, ჭავჭავაძის პროსპექტზე ომონის რაზმელები და

ვაკის რაიონის პოლიციის განყოფილების მუშაკები ხელმძღვანელი დგენდნენ შეკრებილი, ვისაც მისწვდებოდნენ. ან სახეც ცნობდნენ - აპატინებდნენ. ასე მიხილი სალაძის მითითებით ჯერ პირადობის მოწმობა მოსთხოვეს ქნ ეთერ მაგლობლიშვილს, შემდეგ იგი იქვე დააკავეს. ხალხის რბევა - დაპატიმრება გრძელდებოდა თითქმის ორი საათის განმავლობაში და ამ დამკვერული გარჯის შედეგად ვაკის რაიონის პოლიციის განყოფილებაში ეთერ მაგლობლიშვილთან ერთად აღმოჩნდნენ: პელსონიკის კავშირის წევრი დალი აბულაძე, ლევან ხაზალია, ნელი კუტალია, ადამიანის უფლებათა ასოციაციის წარმომადგენელი რომან გურგენიძე, აფხაზეთიდან დგენილი ღია მიქაქე, რომლებსაც წესრიგის დამცველი "ღამის 22.00 საათამდე უშვერი სიტყვებით უმასინბლდებოდნენ.

ამდენად, პოლიცია მტკიცე იცავს "დემოკრატიული" რეჟიმის მონაპოვრის ისე დაფერჩენია, უუსურეთით მათ მსგავს სიბეჯითე გამოქვეყნებებით ქუჩებში თავისუფლად მოთარეშ შეთარაგებულ ბანდიტებთან და მათთან ბრძოლაშიც

მამუკა ტუსიშვილი

# ხელისუფლების მხრეზელი ქურაღღებები

საყოველთაო ეკონომიკური, პოლიტიკური, თუ სოციალური კრიზისის პირობებში არსებულმა ხელისუფლებამ მოსახლეობას ახალი საწუქარი გაუშადა. მაღალ ექვონებში ინტენსიურად საუბრობენ სახელმწიფო დაწესებულებებში შტატების მასობრივ შემცირების შესახებ.

მათავრობა, რომელიც მინიმუმითაც კი არ უზრუნველყოფს თავის მოსახლეობას უდღეს ნაწილს, ახალი პრობლემის წინაშე აყენებს მათ.

ჩვენს ქვეყანაში, სადაც დაუფარავად იღსება ადამიანის ღირსება, ეს კამპანია ალბათ

საგანბნოდ მახინჯ სახეს მიიღებს. სავარაუდოა, დგენადელი დაუსვლელობის პირობებში დირექტორთა და ხელმძღვანელ მუშაკთა პრივილეგიებული კასტის ხელში ამგვარი ღონისძიება მორგე განუკითხაობაში გადაიზრდება.

თუმცა სავარაუდოდ არაფერია, ამგვარი განუკითხაობა უკვე ხორციელდება და თუ №1-3 სამშობაორო სახლის მაგალითით ვიმსჯელებთ, წარმატებითაც.

ახალი წლის წინ, სააგად-მყოფოს ადმინისტრაციამ სამსახურიდან დაითხოვა 12 ექიმი,

თ.დ.



# TAVISUPALI SAKARTVELO N3 (63) IN BRIEF

The whole brutality of Shevardnadze's terror is manifested with particular severity in the case of Gelbakhiani family. Repressions against this family were started already in 70-ies by Shevardnadze who in those days was the young and active Bolshevik and are still continued by this former Minister of Foreign Affairs of the former Soviet Union who has changed his Bolshevik spots to those of "world range politician" and who nowadays is a leader of the Junta. It is noteworthy that the three generations of the Gelbakhiani family became the victims of repressions: grandfather, father and grandson.

### Petre Gedevan Gelbakhiani

Born in 1913  
Professor, Honored Scientist, Corresponding Member of the Academy of Science of Georgia, Member of International Association of Cybernetics, Member of Editorial Board of the International Journal "Introduction of Computer Technique in Biology and Medicine". In 19959 - 72 P. Gelbakhiani was a rector of Tbilisi State Medical Institute. On August 7, 1973 he was arrested with artificially faked charges under direct instruction of the First Secretary of the Central Committee of the Communist Party of Georgia E. Shevardnadze. Under the pretense of particular complexity of the case its investigation continued during three years. All this time P. Gelbakhiani was kept in KGB prison. He was sentenced to 15 year imprisonment basing on the second part of Article 186 and second part of Article 189 of the Criminal Code of Georgia. After passing sentence he was serving his sentence in Rustavi Corrective Labor Colony. He remained immune from any privileges envisaged by the legislation until Shevardnadze was transferred to Moscow to occupy the post of the Minister of Foreign Affairs of the USSR. Total of 13 years he has spent in prison and colony serving his sentence.

It is noteworthy that from the very first day of his arrest up to passing sentence slanderous accusations actually flooded newspapers and mass media.

P. Gelbakhiani absolutely unlawfully and without any grounds, without his participation was deprived of his MD degree and professor title; he was excluded from the Academy of Sciences.

Such injustice and misfortunes fallen upon the whole family significantly contributed to premature death of P. Gelbakhiani's wife. But this did not put an end to the repressions. On the contrary, they extended on the other members of the family. The son and grandson of P. Gelbakhiani experienced continuous persecution from the leaders of former Communist Government.

### Gedevan Petre Gelbakhiani.

Born in 1937. He finished Tbilisi #1 School in 1955 with silver medal award and in the same year was admitted to the internal therapy faculty of Tbilisi Medical Institute. In 1965 he defended his candidate theses and in 1972 - the theses for doctor's degree. From 1987 he was working as a Head of Internal Diseases Chair at the Pediatric Faculty of Tbilisi Medical Institute. After imprisonment of his father for 15 years he was not allowed to participate in competition for announced vacancy of the post of professor. Only after Shevardnadze was transferred to Moscow he received the possibility to normally continue his professional activities.

On September 12, 1992 the representatives of the Procurator's Office searched the flat of P. Gelbakhiani under

the permission of this body. The search Act confirmed that nothing criminal was found out in the flat in question.

Next day, on September 13, eight armed men visited the Gelbakhianies' flat at 11 p.m. and without presenting any official warranty or documents started the search. Two of them forcibly took G. Gelbakhiani in unknown direction.

The family learnt later he was taken to the Tbilisi Department of Internal Affairs and placed into the cell where he was severely beaten by men in police form and those in civil clothes. The warranty about his detainment was given only two days later: he was detained basing on Article 121 of the Criminal Code of Georgia on suspicion of committing terrorist act. By that time he has not been even interrogated nor was he given possibility to see a lawyer.

From the day of his detainment G. Gelbakhiani was experiencing continuous physical and psychological pressure. On 18.09.93 in the course of interrogation carried out in the presence of the lawyer he confessed the charges put against him and accounted himself guilty. However on 28.09.93 when the investigator in the presence of the lawyer brought the charge basing on the I, III and IV parts of Articles 65, 67 and 238, G. Gelbakhiani categorically denied these accusations, completely changed his testimony of September 18 and stated that the testimony was forced out from him under the fear of physical violence.

It is noteworthy that the prisoner was kept in the Isolator of Preliminary Detention of the Department during one month from the day of his arrest and only after persisting demands of the family he was transferred to the investigatory isolator.

On February 9, 1993 in #1 Tbilisi Isolator G. Gelbakhiani was brutally beaten by the prisoner David Chomakhidze who in past worked in KGB, had three previous convictions.

On January 15, 1993 under the public demand G. Gelbakhiani was visited by the deputy Chairman of State Committee for Human Rights (the so-called Kavtsadze's Committee). In the course of this visit the prisoner in the presence of the investigator Anzor Baluashvili confirmed the fact of his unmerciful beating. The invited doctor also confirmed the fact of physical violence against the prisoner which resulted in impairment of hearing, vision and various organs. The Procurator's Office was induced to bring a charge in relation to the above fact.

### Petre Gedevan Gelbakhiani

(junior).

Born in 1962. In 1979 finished Tbilisi #55 School. In 1977-82 was a member of Tbilisi "Dynamo" basketball team. In 1985 he graduated with honors from Tbilisi Medical Institute. In 1988 was accepted to post-graduate studentship at the Institute of Morphology of the Academy of Sciences of Georgia and defended his candidate theses. From 1991 he was working as an assistant at the Chair of Therapy in the Tbilisi Medical Institute.

P. Gelbakhiani like other members of his family also experienced the strength of Shevardnadze's persecution as early as since 70-ies. Irrespective of the fact that he was considered a promising basketball player he was expelled from the team. When he was passing his entrance examinations in the Medical Institute and received excellent marks, the Institute was visited by a specially sent Head of Department of the Central Committee of the Communist Party who reproached the administration of the Institute and

instructed them to close the doors of the Institute before the grandson of P. Gelbakhiani who by that time was already imprisoned.

P. Gelbakhiani was arrested on April 6, 1993 in Baku (Republic of Azerbaijan) where he was hiding himself from the criminal regime of Shevardnadze. At 11 p.m. the representatives of Information-Security Service kidnapped him from the entrance of his dwelling house and transferred him to Tbilisi by a special plane.

P. Gelbakhiani is charged for the committing explosion on Chikovani St. on June 13, 1993 to assassinate Jaba Ioseliani.

### Dokvadze Irakly

Born on February 21, 1961 in Tbilisi Higher education, video engineer, married, has parents and two small daughters.

Was arrested on September 3, 1992. Isolation ward #1, cell # 43

"I'd like to call your attention only to the facts I was going to expose at the court trial, for my inexperience and naivety made me think the process would be objective and impartial. But from October 5 till today I have made sure that the factual government, KGB, Procurator's Office and all pseudo-legal institutions act together in order to "prove" the guilt of President Gamsakhurdia. We are accused of participation in "terroristic and subversive groups", formed by Zviad Gamsakhurdia. I'll try to put aside my emotions and tell only about bare facts.

From the very first days of my arrest I have never been suspected. I was accused, with only one difference - I had no right to be defended in the process of investigation.

After my "physical treatment" in KPZ (preliminary detention ward) the Prosecutor General A. Baluashvili began an unprecedented psychological filthy terror- bargain with me. I had to "confess" and become according to A. Baluashvili's scenario, the author and one of the active participants of the terroristic act in Chikovani street. He would in return leave my children alive. He said that the members of the families of those killed during the terroristic acts knew from him about my participation in this act and if I tried to deny it they would kill my children. (He was most frequently mentioning Gocha Eradze, the father of the boy killed during the terroristic act). I tried several times to give a written evidence to deny my

participation in this act. Once he brought my children to me and I was given the choice. This devil of a man told me: "Your family live on the ground floor, don't they? We'll throw in the bomb ("limonka") and then blame the family of those killed in Chikovani street. Be sure, everybody will believe it. If you do not pity yourself take pity of your children."

I was looking at this monster and felt how helpless I was. I told him he could write whatever he wanted and I would sign it.

When A. Baluashvili took my children away and came back, he warned me to give the testimony only to him. And if I had a Lawyer, he should have come the day before and tell me what testimony I had to give, what questions he would ask and what my answers should be.

On September 6 the group of KGB investigators came and began to torture me for many hours. They were telling me that they had arrested my childhood friend Beso Bochoridze who "confessed" that I, Petre Gelbakhiani and Grisha Elisashvili participated in the above terroristic act and that he was kept in jail for my sake. The sooner I confess, the sooner my friend Beso Bochoridze will be released. I demanded confrontation with him and was, of course, refused.

Despite the fact that A. Baluashvili was given the case on September 16, on September 7 he brought to me a rather big pile of my "evidence" which I had to read and study by heart, and on September 8 he would come together with KGB investigators and KGB operator and I had to give testimony according to his "scenario". The next day the above mentioned persons and two more men came carrying a big brief-case. They were carefully examining my face and broken nose, then at Baluashvili's order they opened the brief-case, and were messing about for a very long time, "working over" my face, putting make-up on bruises. They began recording and I began to tell Baluashvili's "fairy tales".

They did not allow me to see the family. It was in a way good for I had lost 18 kg and did not want my family to see me.

They had at last allowed my lawyer Giorgi Mosesijan to see me. I was told later that he should have visited me long before but they would not allow him to see me. He was rather surprised by my testimonies but unfortunately I did not dare to be frank with him for he saw tortured face, bruised eyes and broken nose but did not offer me any examination. I did not think he could be trusted and so I was left to the mercy of fate.

As the time passed, A. Baluashvili was

working hard and hard. He became so impudent that was no longer ashamed of my lawyer. So he took one of the pages from the testimony according to his scenario and substituted it by another one which had been written beforehand. He made both G. Mosesijan and me to sign it and added: "These days Shevardnadze is meeting the president of Azerbaijan Elchibei, and testimonies like this are not favorable to us".

I had to resist a great deal when it came to Gedeon Gelbakhiani. "Say what I tell you about Gelbakhiani", he said, "I give you my word of honour, you will be sentenced only 3 years. I'll send a secret letter to the judge". These are the words that only morally degraded man can pronounce, the man who for the sake of his filthy carrier would not stop before anything. I did not justify his hopes during the confrontation. He got angry and spent hours saying that personally he would have gone to his native Israel without delay and the only thing that was keeping him from doing so was the thought that in such case Georgia would have been left to people like me.

I have been often thinking of committing a suicide. In my mind I was seeing difference scenes: I. Dokvadze hanging, I. Dokvadze cutting viens, etc. But the was one thing that stopped me: people would never know the truth about this mysterious case. I am sorry for those people who became the victims of the crime and are attending the court trial carried out over the innocent people who were accused of the crime made by others. These people are sure that on the bench of accused are sitting real criminals. Would they ever know the truth? For whom is it needed to call us murderers and terrorists? I do not think it is needed for Georgia's sake.

There were four attacks on Jaba Ioseliani. His deputy "Buga" had been killed (by explosion), killed are his other deputies Zaza Vepkhvadze and Gia Svanadze, as well as Talakhadze (by explosion).

The general Prosecutor of Tbilisi M. Kurdadze, the General Director of "Saktambako" (Georgian tobacco) and many others had been killed. But these cases are of no "interest" to anyone. But it is as clear as a day who is directing all this...

It is impossible to put into a few words what I felt and suffered all this time. The unjust and illegal court trial is ahead, a show whose false scenario belongs to the Deputy General Prosecutor Mr. A. Baluashvili. As to me, I am joining the hunger-strikers on February 3."

I. Dokvadze  
February 2, 1994

To the Peoples of the World  
International Human Rights Organizations  
World mass media  
of the People of Good Will

## P e t i t i o n

As it is well known in Georgia continues hearing of the case of "President Zviad Gamsakhurdia and his Supporters", which is now coming to its end. The Prosecutor Kakha Koberidze have already given his indictment and demanded death sentence for two political prisoners Petre Gelbakhiani and Irakli Dokvadze.

This purely political affair is completely based on the false testimonies obtained during the preliminary investigation as a result of physical and psychological pressure exerted on the political prisoners.

At the same time, in the course of the Court investigation the norms of the Code of Practice were regularly violated, elementary rights of the defendants including their right for defense were abused, the lawyers defending the accused were artificially faced with significant obstacles.

This was many times stressed by the defendants' lawyers and public defenders, Georgian Helsinki Union, International Society for Human Rights (IGFM-ISHR), "Amnesty International", as well as International Organization "Human Rights Watch/Helsinki" which caste doubt on correspondence of the Court Board decisions with juridical norms and developed a number of recommendations to the Prosecutor General of the Republic of Georgia, Chairman of the Supreme Court, Judge Mirza Dolidze and other leaders of juridical bodies required to exercise just trial.

However the Procurator's Office and Court seem to be guided by the instructions of the superior bodies rather than by the Law and as a result ignores all lawful demands of the society. The existing authorities are obviously bringing the matters to physical extermination of Georgian political prisoners.

We the representatives of Georgian society draw the attention of the International Public Organizations to this unjust lawsuit carried out with numerous violations of the Law and demand to immediately stop it, return the case to investigation and start a new investigation which will be put under public observation and carried out with observance of all rights of the prisoners.